

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, *20* lipca 2016 r.

Bartłomiej GRABSKI

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Komisja Obrony Narodowej
Podkomisja stała do spraw społecznych w wojsku

Przewodnicząca
Pani Posel Anna Maria SIARKOWSKA

Szanowna Pani Przewodnicząca!

W związku z planowanym w dniu 21 lipca 2016 r. posiedzeniem Podkomisji stałej do spraw społecznych w wojsku, na którym rozpatrywana będzie „Informacja Ministra Obrony Narodowej na temat stanu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej”, w załączeniu przedstawiam stosowne materiały.

Z wyrazami szacunku.
Bartłomiej Grabski

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**Informacja Ministra Obrony Narodowej
na temat
stanu wynagrodzeń pracowników
resortu obrony narodowej**

W A R S Z A W A

Lipiec 2016 r.

Spis treści

I. Stan i struktura zatrudnienia pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych.....	3
II. Zasady wynagradzania pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych.....	6
III. Poziom wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych w latach 2010 – 2015.....	8
IV. Poziom wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych w roku 2016.....	12
V. Planowane działania w latach 2017 – 2019 na rzecz poprawy poziomu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej.....	14

I. Stan i struktura zatrudnienia pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych.

- **Limit zatrudnienia bazowego** pracowników resortu obrony narodowej określony w obowiązującej decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawie zatrudnienia i funduszu wynagrodzeń **wynosi 45.900 stanowisk.**
- **Faktyczne zatrudnienie** pracowników wojska:
 - według danych zgromadzonych na podstawie sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach stan zatrudnienia (bez pracowników zatrudnionych w Służbie Wywiadu Wojskowego) – **nie obejmujący pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych, macierzyńskich, wychowawczych oraz na zasiłkach chorobowych** – według stanu na dzień 31.03.2016 r. wyniósł **43 496 pracowników.**
 - według danych z systemu ewidencji wojskowej „SEW on-line” (bez pracowników zatrudnionych w Służbie Wywiadu Wojskowego i Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz pracowników wykonujących zadania poza granicami kraju) – **obejmujące pracowników przebywających na zwolnieniach lekarskich, urloпах macierzyńskich, wychowawczych oraz bezpłatnych** – wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosło **45.353 pracowników.**
- Zatrudnienie pracowników w resorcie obrony narodowej odbywa się na bardzo **różnorodnych stanowiskach**, ze względu na ich **usytuowanie w strukturze organizacyjnej** (począwszy od stanowisk kierowniczych, poprzez poszczególne szczeble kierowania i dowodzenia, a skończywszy na pracownikach wykonujących zadania *stricte* usługowe w jednostkach wojskowych), jak również ze względu na **charakter wykonywanych zadań** (od ślusarza, poprzez księgowego, aż do inspektora technicznego utrzymania nieruchomości, itd.). W resorcie ON wyróżnia się stanowiska: **kierownicze (9,6%), specjalistyczne (14%), techniczne i średni personel specjalistyczny (14,4%), administracyjne (34,4%) oraz robotnicze i obsługi (27,6%).**

Tabela: Struktura zatrudnienia według grup stanowisk w resorcie obrony narodowej w latach 2009-2015.

Lp.	GRUPA STANOWISK w resorcie obrony narodowej	Liczba osób na stanowiskach							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	udział w 2015	Wskaźnik (2015/2014)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Kierownicze	2 581	2 150	3 443	3 622	4 285	4 351	9,59%	101,53%
2	Specjalistyczne	7 644	8 184	10 184	13 796	6 069	6 350	14,00%	104,63%
3	Techniczne i inny średni specjalistyczny personel*	-	-	-	-	6 584	6 539	14,42%	99,32%
4	Administracyjne	18 827	15 969	11 742	12 675	15 553	15 581	34,36%	100,18%
5	Robotnicze i obsługi	19 047	18 786	19 729	15 078	12 895	12 531	27,63%	97,18%
RAZEM		48 099	45 089	45 098	45 171	45 386	45 353	100,00%	99,93%

* zaszeregowano stanowiska, na których wymagane jest wykształcenie średnie o profilu technicznym lub specjalistycznym - grupę wyodrębniono w roku 2015, Opracowanie własne na podstawie danych z systemów ewidencyjnych oraz przesłanej oceny sytuacji kadrowej pracowników Urzędu MON sporządzonej przez Dyrektora Generalnego MON.

- Rodzaj stanowisk przewidzianych dla pracowników wojska oraz rodzaj i zakres zadań powierzanych pracownikom determinuje strukturę zatrudnienia ze względu na **poziom wykształcenia**. W związku ze specyfiką zadań realizowanych przez resort ON oraz faktem, że większość pracodawców stanowią jednostki wojskowe, stanowiska kierownicze najczęściej zajmowane są przez żołnierzy zawodowych. Dla pracowników wojska przewidziane są stanowiska głównie administracyjno-biurowe i obsługowe, co powoduje, że kwalifikacje wymagane na tych stanowiskach są niższe, tzn. wykształcenie średnie i zawodowe, a nawet podstawowe (gimnazjalne) – dla stanowisk robotniczych. Najliczniejszą grupę stanowią pracownicy posiadający **wykształcenie średnie** (ponad 47 % ogółu zatrudnionych). Od kilku lat rośnie liczba pracowników z wykształceniem **wyższym** (35,2%). Utrzymuje się natomiast tendencja spadkowa liczby pracowników posiadających wykształcenie **zasadnicze zawodowe** oraz **podstawowe** (ok. 18 % ogółu zatrudnionych).

Tabela: Struktura zatrudnienia ze względu na poziom wykształcenia w latach 2009-2015.

L.p.	Poziom wykształcenia	Liczba pracowników							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	udział w 2015	Wskaźnik (2015/2014)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Wyższe	11 898	12 974	14 530	15 289	15 464	15 962	35,20%	103,22%
2.	Pomaturalne*	1 438	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
3.	Średnie	22 784	20 689	20 734	20 685	21 516	21 349	47,07%	99,22%
4.	Zasadnicze zawodowe	9 554	8 688	7 957	7 531	6 972	6 733	14,85%	96,57%
5.	Gimnazjalne**	0	14	17	18	29	34	0,07%	117,24%
6.	Podstawowe	2 425	2 724	1 860	1 648	1 405	1 275	2,81%	90,75%
Razem		48 099	45 089	45 098	45 171	45 386	45 353	100,00%	99,93%

* od 2011 roku wykształcenie pomaturalne kwalifikowane jest jako wykształcenie średnie,

**od 2011 w resorcie obrony narodowej odnotowano zatrudnienie pracowników legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym,

Opracowanie własne na podstawie danych z systemów ewidencyjnych oraz przesłanej oceny sytuacji kadrowej pracowników Urzędu MON sporządzonej przez Dyrektora Generalnego MON.

- **Zatrudnianie pracowników** w resorcie obrony narodowej odbywa się głównie na podstawie umów o pracę z pełnym wykorzystaniem ich katalogu i zasad przewidzianych przepisami prawa. W stosunku do niektórych grup zawodowych występujących w resorcie przepisy prawa określają jednak szczególne zasady nawiązywania stosunku pracy, w tym **powołanie (0,05 %) i mianowanie (0,24 %)**. Na podstawie umów o pracę na czas nieokreślony zatrudnionych jest 87 % pracowników, ponad 9 % to umowy na czas określony, a ok. 1,6 % to umowy na okres próbny, natomiast na zastępstwo – 1,55 %. Pracodawcy wojskowi preferują zatrudnianie pracowników na czas nieokreślony, pozwala im to związać pracownika na dłużej z zakładem pracy, a pracownikowi daje poczucie stabilności zatrudnienia.

Tabela: Struktura zatrudnienia ze względu na formę nawiązania stosunku pracy w latach 2009-2015.

L.p.	Forma nawiązania stosunku pracy	Liczba pracowników							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	udział w 2015	wskaźnik (2015/2014)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Mianowanie	152	160	166	170	146	109	0,24%	74,66%
2.	Umowa o pracę w tym:	47 924	44 903	44 902	44 978	45 221	45 220	99,71%	100,00%
	- na okres próbny	377	796	647	626	578	762	1,68%	131,83%
	- na czas określony	4 745	4 469	5 006	5 081	4 281	4 243	9,36%	99,11%
	- na czas nieokreślony	42 191	39 056	38 656	38 563	39 618	39 462	87,01%	99,61%
	- sezonową	274	160	107	78	69	51	0,11%	73,91%
	- na zastępstwo	337	422	486	630	675	702	1,55%	104,00%
3.	Powołanie	23	26	30	23	19	24	0,05%	126,32%
4.	Wybór	0	0			0	0	0,00%	0,00%
Razem		48 099	45 089	45 098	45 171	45 386	45 353	100,00%	99,93%

Opracowanie własne na podstawie danych z systemów ewidencyjnych oraz przesłanej oceny sytuacji kadrowej pracowników Urzędu MON sporządzonej przez Dyrektora Generalnego MON.

- Podstawowym wymiarem czasu pracy pracowników zatrudnianych w resorcie obrony narodowej jest **zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy** (ponad 94 % ogółu zatrudnionych).
- W jednostkach organizacyjnych resortu obrony ON zatrudnionych jest **7.421 emerytów i rencistów** (ponad 16 % ogółu zatrudnionych), w tym **6.333 emerytów i rencistów wojskowych** (ok. 14 %). Status emeryta (rencisty) cywilnego posiada 999 pracowników.

Tabela: Liczba zatrudnionych emerytów i rencistów w latach 2009-2015.

Lp.	Emeryci i renciści	Liczba pracowników							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	udział w 2015	Wskaźnik (2015/2014)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Ogółem	8 777	8 219	8 634	8 765	7 978	7 421	16,36%	93,02%
2.	emeryci (renciści) cywilni	1 912	1 667	1 527	1 398	1 103	999	2,20%	90,57%
3.	emeryci (renciści) wojskowi	6 865	6 552	7 107	7 367	6 839	6 333	13,96%	92,60%
4.	emeryci innej formacji mundurowej					36	89	0,20%	247,22%

Opracowanie własne na podstawie danych z systemów ewidencyjnych oraz przesłanej oceny sytuacji kadrowej pracowników Urzędu MON sporządzonej przez Dyrektora Generalnego MON.

II. Zasady wynagradzania pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych.

- Pracownicy resortu obrony narodowej, w odróżnieniu od żołnierzy zawodowych, nie stanowią jednolitej grupy zawodowej objętej wspólną pragmatyką służbową.
- Zasady wynagradzania pracowników resortu obrony narodowej opierają się głównie na unormowaniach zawartych w przepisach prawa pracy oraz wewnętrznych aktach prawnych tj. regulaminach premiowania czy – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – w zakładowych układach zbiorowych. Akty te w jasny sposób określają z jakich składników składa się wynagrodzenie i jakie są uwarunkowania do przyznania tych składników.

Tabela: Faktyczne zatrudnienie w resorcie ON według przepisów płacowych w latach 2009-2015.

Lp.	Grupy zawodowe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	w przeliczeniu na pełnozatrudnionych	udział w 2015	wskaźnik 2014/2015
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Kierownicze stanowiska państwowe	4	4	5	5	4	8	8,00	0,02%	200,00%
2.	Gabinet polityczny oraz doradcy i asystenci zatrudnieni poza gabinetem politycznym	4	3	3	3	4	9	9,00	0,02%	225,00%
3.	Członkowie korpusu służby cywilnej	3 299	3 077	2 958	2 947	2 994	2 983	2 944,25	6,58%	99,63%
4.	Pracownicy niebędący członkami korpusu służby cywilnej (zatrudnieni w Urzędzie MON, Archiwach, WSZ-W i WKU na stanowiskach robotniczych i obsługi)	249	159	112	108	113	112	111,00	0,25%	99,12%
5.	Pracownicy urzędów państwowych	1 613	1 866	1 721	1 720	1 407	1 268	1 224,68	2,80%	90,12%
6.	Pracownicy sądów i prokuratur*	269	270	212	209	225	222*	218,33	0,49%	98,67%
7.	Pracownicy upowszechniania kultury	1 144	982	919	-	-	-	-	-	-
8.	Nauczyciele	107	100	88	87	72	49	44,99	0,11%	68,06%
9.	Pozostali pracownicy sfery budżetowej (PUZP)	41 410	38 628	39 080	40 092	40 567	40 702	39 803,10	89,74%	100,33%
Ogółem		48 099	45 089	45 098	45 171	45 386	45 353	44 363,35	100,00%	99,93%
W przeliczeniu na pełnozatrudnionych		47 817	44 777	44 115	44 187	44 393	44 362,35			

Opracowanie własne na podstawie danych z systemów ewidencyjnych oraz przesłanej oceny sytuacji kadrowej pracowników Urzędu MON sporządzonej przez Dyrektora Generalnego MON.

* dane są wg. stanu na dzień 31.12.2015 r. uwzględniają pracowników prokuratur wojskowych, którzy z dniem 4 kwietnia 2016 r. stali się z mocy prawa pracownikami prokuratur powszechnych (122 osoby)

- Pracownicy resortu obrony narodowej reprezentują różne grupy zawodowe występujące w państwie, do których – w kwestii zasad i warunków ich zatrudniania i wynagradzania, w tym minimalnych kwalifikacji – mają zastosowanie przepisy powszechnie obowiązujące, w tym ustawa o służbie cywilnej (6,58 %), ustawa o pracownikach urzędów państwowych (3,05 %), ustawa - Karta Nauczyciela (0,11 %), czy ustawa o pracownikach sądów (0,49 %). W aktach tych zawarte są podstawowe zasady zatrudniania, wynagradzania i motywowania pracowników przynależnych do danej grupy zawodowej (np. członkowie korpusu służby cywilnej, nauczyciele, pracownicy urzędów państwowych, czy pracownicy sądów). W odniesieniu do tych aktów prawnych Minister Obrony Narodowej może jedynie wnioskować o zmiany ich zapisów.
- W odniesieniu do blisko 90 % pracowników zatrudnionych w resorcie ON zastosowanie ma **Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Wojskowych Jednostek Organizacyjnych Sfery Budżetowej (PUZP dla PWJOSB)**, zawarty pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej i reprezentatywnymi organizacjami związkowymi funkcjonującymi w resorcie. Uregulowane w nim zostały wysokości

wynagrodzeń przysługujących na poszczególnych stanowiskach pracy, zasady przyznawania dodatków za staż pracy oraz ich wysokość, a także zasady i wysokości przyznawania innych dodatków do wynagrodzenia (np. dodatek za znajomość języka obcego). Przewidziano w nim również możliwość przyznania pracownikowi (w ramach nagrody) dodatkowego urlopu wypoczynkowego oraz zwiększono (w stosunku do powszechnie obowiązujących przepisów) wysokość wynagrodzenia chorobowego.

- Układ przewiduje także możliwość przyznawania nagród pieniężnych, zarówno na poziomie pracodawcy – w ramach utworzonego przez pracodawcę funduszu nagród, jak również na poziomie Ministra Obrony Narodowej – dla pracowników szczególnie zasłużonych dla resortu ON – w ramach tzw. celowego funduszu nagród. Jest to typowy element motywacji finansowej pracowników.
- W odniesieniu do niektórych jednostek organizacyjnych resortu ON – z uwagi na ich specyficzny charakter – Minister Obrony Narodowej wyraził zgodę na zawarcie **zakładowych układów zbiorowych pracy** (obecnie w Reprezentacyjnym Zespole Artystycznym WP i Inspektoracie Uzbrojenia), które zawierają szczególne unormowania dotyczące wynagradzania i motywowania pracowników, zachowując przy tym wszystkie uprawnienia wynikające z PUZP dla PWJOSB.

III. Poziom wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych w latach 2010 – 2015.

- Zgodnie z ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej – podstawę do określenia wynagrodzeń w roku budżetowym dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń oraz objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, w tym: osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, członków korpusu służby cywilnej stanowią wynagrodzenia z roku poprzedniego, zwaloryzowane **średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym w ustawie budżetowej**.
Wynagrodzenia dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, w tym: sędziów, nauczycieli **określane są na mocy odrębnych ustaw**.
- Limit środków na wynagrodzenia pracowników pozostawał generalnie na niezmiennym poziomie od 2011 r. Dla przykładu: limit zapisany w ustawie budżetowej na 2011 r. wynosił **1.761.318** tys. zł, a na 2015 r. **1.762.456** tys. zł.

- Przeciętne wynagrodzenie pracowników resortu obrony narodowej wyniosło w 2011 r. 3.007,16 zł, w 2012 r. 3.217,66 zł, w 2013 r. 3.299,13 zł, w 2014 r. 3.297,71 zł i w 2015 r. 3.427,43 zł (kształtowanie się przeciętnego wynagrodzenia pracowników resortu obrony narodowej w latach 2010 - I kw. 2016 przedstawia poniższa tabela).

Tabela: Przeciętne wynagrodzenie* pracowników jednostek budżetowych resortu obrony narodowej w latach 2010 – I kw. 2016 wg statusu zatrudnienia.

Lp.	Status zatrudnienia	2010	2011	2012	2013	2014	2015**
1.	Niemnożnikowcy, w tym:	2 859,81	2 942,22	3 171,75	3 249,17	3 236,20	3 361,52
a	nauczyciele	3 584,85	3 553,16	4 259,19	4 305,01	4 465,03	4 686,18
b	pozostali	2 858,06	2 953,13	3 183,18	3 247,13	3 233,96	3 359,53
2.	Kierownicze stanowiska państwowe	12 226,71	12 076,00	13 346,78	12 197,18	14 246,55	11 597,36
3.	Korpus Służby Cywilnej, w tym:	3 585,14	3 703,29	3 788,57	3 923,73	4 100,88	4 307,13
a	Urząd MON	5 995,13	6 084,72	5 958,96	6 073,42	6 345,45	6 921,25
b	pozostałe jednostki	2 957,44	2 938,52	3 002,23	3 148,18	3 316,56	3 408,86
4.	Orzecznictwo	10 480,88	12 076,11	12 191,11	14 088,50	13 818,81	14 001,71
	Ogółem	2 913,28	3 007,16	3 217,66	3 299,13	3 297,71	3 427,43

* przeciętne wynagrodzenie rozumiane jako iloraz sumy wydatków z funduszu wynagrodzeń wraz z wypłatami dodatkowych należności z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i ekwiwalentów za niewykorzystany urlop oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (nagrody rocznej) i przeciętnego zatrudnienia wyliczonego zgodnie z metodologią sporządzania sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 w ujęciu miesięcznym.

** wzrost przeciętnego wynagrodzenia w 2015 r. o 3,93% (129,72 zł) wynikał przede wszystkim z wypłat jednorazowych nagród (premi) zrealizowanych ze środków przesuniętych z funduszu uposażeń

Brak ustawowych podwyżek w tym okresie spowodował zasadniczo pogorszenie relacji poziomu wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych resortu w porównaniu do sektorów gospodarki (kształtowanie się relacji poziomu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej do innych sektorów gospodarki w latach 2010-2015 przedstawiają poniższe tabele).

Tabela: Przeciętne wynagrodzenia wg sektorów gospodarki oraz przeciętne uposażenia żołnierzy zawodowych w latach 2010-2015.

Sektor gospodarki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gospodarka narodowa	3 224,98	3 399,52	3 521,67	3 650,06	3 783,46	3 899,78
Sektor przedsiębiorstw	3 434,62	3 604,68	3 728,36	3 837,20	3 980,24	4 121,41
Sfera budżetowa	3 502,95	3 699,67	3 851,02	3 998,17	4 108,48	4 207,78
Państwowa sfera budżetowa	4 501,98	4 660,99	4 748,22	4 930,56	5 032,23	5 139,20
Resort obrony narodowej	2 913,28	3 007,16	3 217,66	3 299,13	3 297,71	3 427,43
Przeciętne uposażenia żołnierzy zawodowych	4 180,64	4 236,26	4 426,82	4 486,25	4 468,98	4 617,30

Tabela: Relacje przeciętnych wynagrodzeń wg sektorów gospodarki oraz przeciętne uposażenia żołnierzy zawodowych w latach 2010-2015.

Sektor gospodarki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gospodarka narodowa	90,33%	88,46%	91,37%	90,39%	87,16%	87,89%
Sektor przedsiębiorstw	84,82%	83,42%	86,30%	85,98%	82,85%	83,16%
Sfera budżetowa	83,17%	81,28%	83,55%	82,52%	80,27%	81,45%
Państwowa sfera budżetowa	64,71%	64,52%	67,77%	66,91%	65,53%	66,69%
Przeciętne uposażenie	69,69%	70,99%	72,69%	73,54%	73,79%	74,23%

Tabela: Procentowa zmiana przeciętnego wynagrodzenia w resorcie ON oraz przeciętnego uposażenia żołnierzy zawodowych i w innych sektorach gospodarki w latach 2010-2015.

Sektor gospodarki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gospodarka narodowa	3,97%	5,41%	3,59%	3,65%	3,65%	3,07%
Sektor przedsiębiorstw	3,30%	4,95%	3,43%	2,92%	3,73%	3,55%
Sfera budżetowa	5,84%	5,62%	4,09%	3,82%	2,76%	2,42%
Państwowa sfera budżetowa	3,68%	3,53%	1,87%	3,84%	2,06%	2,13%
Resort obrony narodowej	5,27%	3,22%	7,00%	2,53%	-0,04%	3,93%
Przeciętne uposażenie	0,59%	1,33%	4,5%	1,34%	-0,38%	3,32%

I tak:

- w porównaniu do gospodarki narodowej relacja w 2011 r. wynosiła 88,46%, a w 2015 r. 87,89% i spadła o 0,57%;
- w porównaniu do sektora przedsiębiorstw relacja w 2011 r. wynosiła 83,42%, a w 2015 r. 83,16% i spadła o 0,26%;
- w porównaniu do sfery budżetowej relacja w 2011 r. wynosiła 81,28%, a w 2015 r. 81,45% i wzrósł o 0,17%;
- w porównaniu do państwowej sfery budżetowej relacja w 2011 r. wynosiła 64,52%, a w 2015 r. 66,69% i w tym przypadku relacja na korzyść pracowników resortu wzrosła o 2,17%.

Należy jednak zauważyć, że oprócz przytoczonych porównań powyższe tabele przedstawiają stosunek przeciętnego wynagrodzenia pracowników w resorcie obrony narodowej do przeciętnego uposażenia żołnierzy zawodowych. Warto podkreślić, że relacja ta wolno, ale sukcesywnie rośnie i w 2015 roku wyniosła 74,23%. W stosunku do 2014 r. roku była wyższa 0,44%.

Łączny, statystyczny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w latach 2011 – 2015 wyniósł 13,97%.

- **Przeciętne wynagrodzenie pracowników w dziale 752 – Obrona narodowa na tle innych średnich wynagrodzeń, pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej**

nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, w 2016 roku, zajmuje niską pozycję, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela: Wynagrodzenia pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w 2016 r.

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia 2016 r. w tys. zł */	Przeciętne wynagrodzenie w złotych
1	2	3
OGÓLEM	4 801 492	3 305,16
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	65 223	3 050,94
Dział 020 - Leśnictwo	193	8 041,67
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	16 365	3 225,22
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	8 071	4 909,37
Dział 500 - Handel	5 634	3 639,53
Dział 600 - Transport i łączność	114 297	3 267,10
Dział 710 - Działalność usługowa	77 548	3 287,05
Dział 720 - Informatyka	45 904	3 496,65
Dział 750 - Administracja publiczna	485 358	4 072,60
Dział 752 - Obrona narodowa	1 717 068	3 376,49
Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	20 751	4 040,30
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	513 797	2 755,77
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	504 743	3 932,67
Dział 758 - Różne rozliczenia	110 646	9 437,56
Dział 801 - Oświata i wychowanie	154 754	3 228,68
Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	3 545	3 602,64
Dział 851 - Ochrona zdrowia	761 080	3 305,68
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej **/	141 059	1 480,33
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	18 801	2 510,82
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14 656	4 017,54
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	21 690	3 424,40
Dział 926 - Kultura fizyczna	309	3 678,57

* dane w warunkach porównywalnych z roku 2016 – uwzględniają dotychczas rozdysponowane rezerwy celowe oraz przeniesienia wynagrodzeń pomiędzy grupami pracowniczymi.

** z uwzględnieniem wynagrodzeń finansowanych z budżetu państwa dla pracowników młodocianych Ochotniczych Hufców Pracy.

Dane źródłowe: Pismo Ministra Finansów dotyczące wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej Nr PW6.411.2.2016 z dnia 15 czerwca 2016 r.

- Wzrost poziomu przeciętnego wynagrodzenia pracowników w latach 2011 – 2015 wynikał jedynie z działań resortu polegających m.in. na przeznaczeniu części środków wygenerowanych w procesie optymalizacji zatrudnienia na wzrost wynagrodzeń oraz przenoszeniu niewykorzystanych środków z uposażeń żołnierzy zawodowych na fundusz wynagrodzeń i ich rozdysponowywaniu na jednorazowe wypłaty nagród (premię).

IV. Poziom wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej w jednostkach budżetowych w roku 2016.

- W ustawie budżetowej na 2016 r. średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej określono na poziomie 100,0%, a kwoty bazowe dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, członków korpusu służby cywilnej i nauczycieli pozostawiono na poziomie 2015 r. Generalnie wskaźnik wzrostu wynagrodzeń był niezmienny od 2011 r. Jednocześnie decyzją Rady Ministrów w ustawie budżetowej na 2016 r. dla poszczególnych części budżetu państwa zwiększono limity środków na wynagrodzenia., które to zwiększenie umożliwiło dokonanie jednostkowej podwyżki w wysokości 185 zł na stanowisko.
- Dla resortu obrony narodowej limit wydatków na wynagrodzenia został zwiększony na 2016 r. o kwotę 140.389 tys. zł (107,96%) do kwoty 1.902.845 tys. zł, z czego: 105.386 tys. zł przewidywano na wzrost wynagrodzeń oraz 35.000 tys. zł na wzrost zatrudnienia w związku z nowymi zadaniami, w tym wynikającymi ze zobowiązań sojuszniczych.
- Określenie limitu środków na wzrost wynagrodzeń w 2016 r. oraz dodatkowe zwiększenie decyzją Ministra Obrony Narodowej tej kwoty o 35 mln zł z puli środków na wzrost zatrudnienia w związku z nowymi zadaniami umożliwiło dokonanie faktycznego i systemowego podwyższenia wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych resortu obrony narodowej w uśrednionej kwocie 248 zł na 1 stanowisko, co stanowi wzrost w stosunku do pierwotnie zakładanej kwoty podwyżki o 63 zł (około 34%)
- Zgodnie z powyższą decyzją Ministra Obrony Narodowej podwyższenie wynagrodzeń zostało zrealizowane na przełomie czerwca i lipca br. wg poniższych kryteriów.
 - Łączna kwota na podwyżki zabezpieczyła realizację podwyżek oraz sfinansowanie kosztów należności pozostałych (*odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych i obligatoryjnych zwiększeń funduszu nagród*), w tym:
 1. W dziale 750 Administracja publiczna - 2.078 tys. zł (*uśredniona podwyżka dla 874 stanowisk pracowników Ministerstwa Obrony Narodowej wyniesie ok. 185 zł*),

2. W dziale 752 Obrona narodowa - 136.948 tys. zł (*uśredniona podwyżka dla ok. 43.900 stanowisk pracowników wyniesie ok. 249 zł, szczegółowe zasady przeprowadzenia podwyżek przedstawiono w dalszej części materiału*),
 3. W dziale 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne - 1.379 tys. zł, w tym 417 tys. zł z przeznaczeniem na wartościowanie stanowisk pracy (*uśredniona podwyżka dla 405 stanowisk pracowników wyniesie ok. 267 zł*),
 4. W dziale 755 Wymiar sprawiedliwości - kwota 298 tys. zł (*uśredniona podwyżka dla 125 stanowisk pracowników Sądów Wojskowych wyniesie ok. 185 zł*).
- Dla pracowników, których wynagrodzenia finansowane są w dziale 752 Obrona narodowa (z wyłączeniem stanowisk pielęgniarek objętych odrębnym trybem podwyżek od dnia 1.09.2015 r. oraz nauczycieli i pracowników Polskich Kontyngentów Wojskowych ze względu na odrębne regulacje trybu podwyższania wynagrodzeń) realizacja podwyżek nastąpiła poprzez wydzielenie:
1. dla ok. 36.900 stanowisk kwoty 230 zł na 1 stanowisko,
 2. dla ok. 7 tys. stanowisk specjalistycznych kwoty 350 zł na 1 stanowisko.
- Do stanowisk specjalistycznych, kluczowych dla Sił Zbrojnych RP i funkcjonowania jednostek organizacyjnych zaliczono stanowiska związane z obsługą, naprawą i użytkowaniem specjalistycznego sprzętu wojskowego, diagnostyką pojazdów wojskowych, przewozem ładunków niebezpiecznych, łącznością, teleinformatyką i kryptologią (w specjalistycznych jednostkach teleinformatycznych, kryptologicznych, cybernetycznych i rozpoznania obrazowego), obsługą lotnisk i portów, badaniami laboratoryjnymi, nadzorem inwestorskim oraz stanowiska specjalistyczne w jednostkach: kartograficznych, geograficznych, metrologicznych, hydrograficznych, inspekcji energetycznej, dozoru technicznego, normalizacji i przedstawicielstwach wojskowych.
- Pracodawcy, zgodnie z zaleceniem, przesłali informację o dokonanych podwyżkach, zgodnie z określonymi zasadami, z wyrównaniem od 1 stycznia br. Obecnie trwają prace nad podsumowaniem realizacji procesu podwyżek wynagrodzeń i zgodności jego realizacji z zaleceniami kierownictwa resortu ON.
 - Ponadto jako dodatkowe działania w zakresie poprawy poziomu wynagrodzeń przewiduje się realizację w sierpniu br. wypłat jednorazowych w formie premii (*nagród*) w uśrednionej kwocie ok. 1.000 zł dla pracowników finansowanych

w ramach Działu 752 Obrona narodowa (wg. stanu zatrudnienia zgodnego ze sprawozdaniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb- 70 za I kwartał br.), ze środków przeniesionych z funduszu uposażeń na fundusz wynagrodzeń w wysokości 43 mln zł.

V. Planowane działania w latach 2017 – 2019 na rzecz poprawy poziomu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej.

1. Założenia wzrostu wynagrodzeń w 2017 r. w państwowej sferze budżetowej.

- Przyjęta przez Radę Ministrów i skierowana do ogólnokrajowych organizacji związków zawodowych zrzeszających pracowników państwowej sfery budżetowej, propozycja średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2017 przewiduje wysokość tego wskaźnika na poziomie 100,0% w ujęciu nominalnym, tzn. że wynagrodzenia w 2017 r. nie będą waloryzowane automatycznie jednym wskaźnikiem.
- Jednocześnie Rada Ministrów przyjęła propozycję przeznaczenia dodatkowych środków na wynagrodzenia na poziomie prognozowanej średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na 2017 r. – w wysokości 1,3%, przy czym założono, że podział dodatkowych środków będzie uwzględniał wyrównywanie płac o istotnie niskim poziomie. Scenariusz ten będzie możliwy jeśli limit wydatków budżetu państwa, który zostanie ustalony na 2017 r. na podstawie stabilizującej reguły budżetowej umożliwi wyasygnowanie adekwatnej kwoty – ok. 1,4 mld zł.

2. Założenia wzrostu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej.

- Zgodnie z przyjętą formułą kształtowania budżetu resortu obrony narodowej na poziomie nie mniejszym niż 2% PKB, zwiększenie limitu środków na wynagrodzenia

pracowników resortu obrony narodowej nastąpi w ramach limitu ogólnego, określonego dla resortu na rok 2017 na mocy ustawy budżetowej .

- W maju br. Minister Obrony Narodowej podjął decyzję o przyjęciu 3 letniego (w latach 2017 – 2019) wariantu podwyżek wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej o 5% rocznie ponad ustawowy wskaźnik wzrostu wynagrodzeń. Stosowne propozycje zapisów zawarto w procedowanym projekcie „Szczegółowych kierunków przebudowy i modernizacji Sił Zbrojnych RP na lata 2017 – 2019”, które zgodnie z procedurą przyjęte winny zostać w drodze uchwały Rady Ministrów.
- Mając na względzie założenia Rady Ministrów i decyzję Ministra Obrony Narodowej, w chwili obecnej trwają intensywne prace planistyczne nad zamknięciem projektu budżetu resortu Obrony Narodowej w zakresie wydatków na wynagrodzenia pracowników na 2017 r., z uwzględnieniem przedstawionych wyżej założeń. Stosowne propozycje zapisów sankcjonujących zakładany wzrost wynagrodzeń, w przypadku zwiększenia budżetu resortu obrony narodowej na wynagrodzenia ponad ustawowy wskaźnik wynagrodzeń, ujęte zostaną w opracowywanym projekcie budżetu resortu obrony narodowej na rok 2017.

3. Modernizacja systemu wynagradzania pracowników resortu obrony narodowej.

- Zwiększenie limitu środków na wynagrodzenia w 2017 r. i w latach kolejnych umożliwi przeprowadzenie planowanej **modernizacji systemu wynagradzania**. Zakłada się, że modernizacja systemu wynagrodzeń powinna skupić się na opracowaniu założeń do zmian Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Wojskowych Jednostek Organizacyjnych Sfery Budżetowej (PUZP). Równocześnie prowadzone są prace nad informatyzacją systemu kadr i wynagrodzeń poprzez zintegrowanie tych obszarów, funkcjonujących obecnie w dwóch niezależnych systemach informatycznych. Informatyczne zintegrowanie ww. obszarów pozwoli na oszacowanie skutków planowanych zmian w systemie wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej.
- Planowane zmiany w PUZP będą polegały głównie na podwyższeniu kwoty najniższego wynagrodzenia, zmniejszeniu kategorii zaszeregowania dla poszczególnych stanowisk

pracy, weryfikacji kategorii i stawek wynagrodzenia zasadniczego dla stanowisk w specjalistycznych jednostkach organizacyjnych oraz weryfikacji sposobu i zasad przyznawania niektórych składników wynagrodzenia.

Opracował:

Oddział Pracowników Wojska

Oddział Planowania i Analiz

Departamentu Spraw Socjalnych

DYREKTOR
DEPARTAMENTU SPRAW SOCJALNYCH MON

płk Sławomir BILIPCZAK

